

er jo i Grunden et af de væsentligste Punkter — at vi skulle bort derfra, saa vilde vi ogsaa nok finde Udveje dertil. Jeg tror, at Lovforslaget, som det foreligger, vil vinde Tilslutning i hvert Fald i dette Ting, og jeg haaber, at den høitærede Regering og det høje Ting her ovenover vil modtage denne Sag med Velvilje, saa vi ikke skulle blive længere i disse forældede Tilstande. Præsterne have ligesom alle andre Embedsmænd Krav paa at faa noget bestemt for deres Arbejde; enhver er sin Løn værd.

Mod selve Lovforslaget skal jeg saa ikke indende særdeles stort; et Par enkelte Bemærkninger skal jeg dog tillade mig at gøre, for at det Udvalg, der eventuelt vil blive nedlagt, maatte kunne tage Hensyn dertil. I § 11 a og b er der Tale om, at Jorden skulde overgaa til Selvejendom. Jeg vil anbefale, at man bliver ved at lade den være i Statens Hænder. Jeg hørte, at Ministeren udtalte, at der skulde være et kirkeligt Fond, som skulde opsamle alle disse Midler; det vilde jeg ikke kunne sætte mig syndelig imod, da jeg selvfølgelig gaar ud fra, at dette Fond maa høre ind under Statskassen, og at der deraf skal udredes Løn til alle de Præster, der kan være Trang til andet Steds. Jeg vil ønske, at Midlerne maa være tilstrækkelige dertil, saa vil jeg ikke have noget imod, at de Lønninger, der skulle udredes, kunne fremkomme derfra. Thi det ser ogsaa urimeligt ud, at vi have mange Egne i Landet, hvor der trænges til flere Præster. Hvor der bygges flere Kirker, skal der ogsaa være flere Præster, og derfor maa Statskassen udrede noget dertil, dersom de Midler, vi saa ind for, hvad der afhændes og inddrages, ikke slaa til. Men de brugbare Præstegaardsjorder bør ikke komme ud af Statens Eje. Jeg vil ogsaa sige, at det er en stor Byrde, der lægges paa Kommunalbestyrelserne, naar de skulle have Tilsynet med disse Jorder og Bortfæstningen eller Bortligningen, hvorledes det nu vil komme til at foregaa. Jeg mener, at der bør aflægges lidt til Ræmmerne i Sognene, at de skulle have en lille Procent for at bestyre det for Statskassen. Man kan ikke blive ved fremdeles at lægge Arbejde paa Sognene; thi de ville omsider komme til at maatte tage lønede Medhjælpere. Ved en saadan Forretningsgaa, som denne vil blive, at Sognene skulle bestyre en eller anden Ejendom for dem, maa de ogsaa give noget for det; det vil det ende med. Det var særlig det, jeg vilde lægge Vægt paa, at faa det om Sæveje strøget ud af Loven, saa at det altid og under alle Forhold var i Sta-

tens Eje, men under Kommunalbestyrelsens Tilsyn og Bestyrelse.

Der staar i § 11 e: „De udlagte Husmandslobder maa ikke være større end $\frac{1}{2}$ Td. Hartorn eller 10 Tdr. Land geometrisk Maal“. Jeg maa gøre ærede Medlemmer opmærksomme paa, hvad vel de fleste af dem vide, at der er overmaade stor Forskel paa Hartornet her i vort Land. Jeg sender og har været Nabo til en Ejendom paa $\frac{1}{2}$ Td. Hartorn, hvorpaa der holdtes 3 udmærkede Heste og en Snæs Fætreaturer; den havde selvfølgelig mere end 10 Tdr. Land. Men jeg skal nævne, at en Præstegaard Sønderomme Præstegaard var udbudt til Forpagtning for saa Nar siden for 600 Kr.; den taaler ikke saa stærk en Udstykning, paa den vilde ikke saa mange kunne lede. Jeg vilde derfor ønske, at man bibeholdt Bestemmelsen, men i Stedet for, at der ikke maa være mere end $\frac{1}{2}$ Td. Hartorn eller 10 Tdr. Land, bestemte, at det mindste Jordbrug maatte være saaledes, at der af dette Jordbrugs Afgrøde kunde ernæres 2 Køer og 4 Faar af Gts., saa havde man en Norm for de forskellige Egne, at det skulde kunne blive Ernæring til en Familie. Det kunde maatte være rigtig, at nogle af disse Jorder bleve lidt større, man maa ogsaa tænke paa, at de maatte ikke alle sammen kunne drives ved Spadekultur, men at nogle kunne blive saa store, at de kunne afgive Dyrkraft til de andre, thi ellers ville Kommunerne blive overbeholdede, hvis de faa en saadan Masse Huslobder udstykkede, og Gaardene skulle være, om ikke juridisk saa moralsk forpligtede til at hjælpe dem med at udføre dette Arbejde. Det er et Moment, der ogsaa bør tages Hensyn til. Jeg har for øvrigt ikke nu andre Bemærkninger at gøre om dette Forslag. Jeg skal anbefale det til det høje Ting. Jeg er vis paa, at det vil være til Glæde for Præsterne, som ville faa en bestemt Løn, og til Være og Velstaaelse for vort Land, idet vi derved kunne skaffe gode Jorder til Næring for mange Familier.

N. Andersen (Odense Amts 2den Valgtreds): Det var vist en Misforstaaelse, naar den sidste ærede Tale gik ud fra, at Ministeren havde sagt, at det var et nationalt Tab at benytte Præstegaardsjorderne paa den Maade, de nu blive benyttede. Efter min Opfattelse var Ministerens Mening den, at det vilde være et nationalt Tab at afhænde Jorderne til en lavere Pris end den, der kunde faas ved at udhyde Jorderne til almindeligt Salg. Det tror jeg, var den ærede Ministers Mening, saa vidt jeg opfattede ham. De Anker, det ærede Medlem